

Statenmededeling

Onderwerp

Evaluatie Provinciale milieuverordening onderdeel grondwaterbescherming

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

Uitgevoerde evaluatie Provinciale milieuverordening grondwaterbescherming en aanbevelingen voor integratie grondwaterbescherming in (interim-) Omgevingsverordening.

Aanleiding

Provincies zijn vanuit de Wet milieubeheer (Wm) verplicht om beschermingszones aan te wijzen ter bescherming van de grondwaterkwaliteit met het oog op waterwinning. Daarnaast zijn de provincies verantwoordelijk voor het reguleren van de activiteiten binnen deze gebieden. De doelen van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) die ook betrekking hebben op grondwaterkwaliteit moeten gehaald zijn in 2027. De maatregelen daartoe worden 6-jaarlijks gerapporteerd in het zogenoemde stroomgebiedsbeheerplan. Voor Brabant is dat het stroomgebiedsbeheerplan Maas. Momenteel is het regime van het stroomgebiedbeheerplan 2016-2021 aan de orde, waarbij we beleidsmatig inmiddels ook kijken welke maatregelen in de periode 2022-2027 gerealiseerd moeten worden. Met het oog daarop is inzicht nodig in de effectiviteit van het grondwaterbeschermingsbeleid in Noord-Brabant.

De provincie Noord-Brabant heeft in de Provinciale milieuverordening Noord-Brabant 2010 (PMV) een hoofdstuk opgenomen dat specifiek gericht is op grondwaterbescherming, te weten: Hoofdstuk 5.1 *Grondwaterbescherming met het oog op de waterwinning*. Met de komst van de Omgevingswet in 2021 wordt dit onderdeel van de (interim-)Omgevingsverordening.

Vooruitlopend hierop was behoefte om inzicht te verkrijgen in de wijze waarop de regels in de praktijk worden toegepast én aan inzicht in de mate waarin het grondwater door middel van de regels beschermd wordt. Met als hoofdvraag: zijn de juiste regels gesteld? De uitkomsten van de evaluatie worden gebruikt voor de integratie van de PMV grondwaterbescherming in de (interim-) Omgevingsverordening.

Datum

3 juli 2018

Documentnummer

GS: 4369298

PS: 4382421

Bevoegdheid

Provinciale Staten stellen de Provinciale milieuverordening vast.

Datum

3 juli 2018

Documentnummer

GS: 4369298

PS: 4382421

Kernboodschap

1. *Op papier is de grondwaterbescherming met de PMV goed geregeld, in de praktijk zijn de verantwoordelijkheden onduidelijk en zijn de regels rond grondwaterbescherming vaak onbekend.*

De ligging van de beschermingsgebieden, waarop de regels van de PMV van kracht zijn, staat ook in de Verordening ruimte en dient te worden overgenomen in bestemmingsplannen. Vastlegging in de bestemmingsplannen gebeurt niet altijd en niet alle activiteiten worden getoetst aan het bestemmingsplan. Welke activiteiten en stoffen uit de beschermingsgebieden worden geweerd of onder strikte randvoorwaarden worden toegestaan, is niet duidelijk af te leiden uit de PMV. In de praktijk is de verantwoordelijkheid bij gemeente en waterschap vaak niet bekend en kunnen initiatiefnemers de meldingsprocedures niet goed vinden. Daardoor worden niet alle activiteiten gemeld (overigens wel veel).

Als activiteiten worden gemeld, worden deze voldoende getoetst aan de PMV. Door de PMV is vestiging van ongewenste, voor de grondwaterkwaliteit risicovolle, inrichtingen in grondwaterbeschermingszones voorkomen. Het draagvlak voor het grondwaterbeschermingsbeleid is groot.

2. *Op onderdelen zijn de randvoorwaarden uit de PMV te star, terwijl in de praktijk behoefte is aan maatwerk.*

De regels die in de PMV staan, zijn gericht op het tegengaan van risico's wanneer een activiteit plaatsvindt. Ook al wordt niet aan alle vereisten voldaan, toch kan ten opzichte van de Ausgangssituation de mate van bescherming van het grondwater sterk verbeteren. De omgevingsdienst vraagt vaak maatregelen om volledig te voldoen aan de vereisten van de PMV. Dat leidt er toe dat gemeenten soms uit kostenoverweging de oorspronkelijke situatie in stand houden en de voorgenomen activiteit niet uitvoeren. Aanpassingen van riolering of wegen gaan dan niet door waardoor de grondwaterbescherming helemaal niet verbeterd. Dit is een gemiste kans, ook met maatwerk deels voldoen aan de PMV, kan de grondwaterbescherming sterk verbeteren.

3. *Het huidige systeem van toezicht en handhaving zorgt voor onvoldoende borging, wat niet-naleving in de hand werkt en ten koste gaat van draagvlak voor uitvoering van grondwaterbescherming.*

De pakkans is zo klein, dat het niet melden van een activiteit gunstig is en soms tot een voordeel leidt. In het huidige systeem vindt alleen toezicht plaats bij gemelde activiteiten, waardoor juist degenen die zich aan de regels willen houden goed in de gaten worden gehouden. Onbekendheid met de regels kan leiden tot onbewuste overtredingen ten koste van de effectiviteit van het beleid. Niet naleven van de PMV leidt al snel tot financieel gewin - te meer omdat de verplichtingen soms als

buitenproportioneel worden ervaren - terwijl de pakkans klein is en de eventuele sancties relatief laag zijn. Bovendien richt de PMV zich alleen op nieuwe initiatieven in grondwaterbeschermingszones en is de regeling niet van toepassing op bestaande situaties, hoe ongewenst deze met de huidige inzichten ook zijn.

Datum

3 juli 2018

Documentnummer

GS: 4369298

PS: 4382421

Consequenties

1. *Om de effectiviteit van de grondwaterbescherming te verbeteren, zijn niet alleen regels nodig, maar ook een betere bekendheid van de regels en toegankelijkheid van de wijze waarop risicovolle activiteiten gemeld moeten worden.*

We verbeteren de toegankelijkheid en de formulieren op de provinciale website. Daarnaast zijn de watertaken voor heel Brabant vanaf 1 januari 2018 gecentraliseerd bij één gespecialiseerd team bij de Omgevingsdienst Zuidoost Brabant. Werken aan een betere bekendheid van de regels bij gemeenten en waterschappen wordt opgepakt in het proces actualisatie gebiedsdossiers. In dit proces wordt per drinkwaterwinning door provincie, Omgevingsdienst en Brabant Water/ Evides Waterbedrijf in samenwerking met in het beschermingsgebied gelegen gemeenten en waterschap, aangegeven welke maatregelen nodig zijn om de waterkwaliteitsdoelen te halen. Actualisatie van de gebiedsdossiers vindt plaats voor de kwetsbare winningen in 2018 en voor de niet-kwetsbare winningen in 2019. Maatregelen worden opgenomen in het stroomgebiedsbeheerplan Maas 2022-2027. Daarnaast vindt verbetering van de informatievoorziening op de provinciale website plaats.

2. *Vergroten bekendheid bij initiatiefnemers.*

De integratie van de PMV met de Omgevingsverordening leidt tot betere bekendheid bij initiatiefnemers. Vooral de opname van de regels ruimtelijkeplannen.nl en latere integratie in het Digitaal Stelsel Omgevingswet, leidt ertoe dat initiatiefnemers direct naar de regels over grondwaterbescherming worden geleid. Daarnaast zorgt betere bekendheid bij gemeenten en waterschappen ervoor dat deze organisaties initiatiefnemers ook beter informeren. Meer bekendheid leidt tot het beter melden van activiteiten, waardoor de Omgevingsdienst in contact komt met de initiatiefnemers. Bij contact kan uitleg gegeven worden over de regels en maatwerk worden geleverd.

3. *In de (interim-)Omgevingsverordening worden de regels gericht op doelvoorschriften.*

Doelvoorschriften geven de mogelijkheid aan de initiatiefnemer om (innovatieve) maatregelen te kiezen om het doel te bereiken. Om duidelijkheid te geven aan wat voor soort maatregelen gedacht kan worden, wordt initiatiefnemers een lijst ter beschikking gesteld met de best beschikbare technieken (BBT). Van deze lijst kan met goede onderbouwing afgeweken worden.

4. *Om toezicht en handhaving te verbeteren is het van belang het aantal ogen en oren in het veld te vergroten.*

Hiervoor wordt de structurele samenwerking met andere handhavende organisaties verbeterd, zoals in het netwerk Samen Sterk in Brabant.

Doordat de bekendheid bij het gebiedsproces vergroot wordt, verwachten we ook een vergrote signalerende functie bij gemeenten en waterschappen.

Datum

3 juli 2018

Documentnummer

GS: 4369298

PS: 4382421

Europese en internationale zaken

Het onderwerp is direct gerelateerd aan de Europese Kaderrichtlijn Water en Drinkwaterwet.

Communicatie

Bij de evaluatie zijn de volgende organisaties betrokken: Brabant Water en Evides Waterbedrijf, Omgevingsdienst Zuidoost- Brabant, Provincie Noord-Brabant, Provincie Overijssel, Provincie Limburg, Gemeente 's-Hertogenbosch, Gemeente Helmond, Gemeente Oosterhout, Waterschap Brabantse Delta en Van Grinsven Grondboringen & bronbemaling b.v.

Communicatie over het evaluatierapport is niet hetgeen tot verbetering van de bescherming zal leiden. Effectiever is het verbeteren van de bekendheid met de regelgeving van de PMV in grondwaterbeschermingsgebieden. In het kader van de gebiedsdossiers vindt volop actieve communicatie plaats met medeverantwoordelijke partijen voor uitvoering grondwaterbescherming: gemeenten, waterschap en drinkwaterbedrijf. In 2018 vindt actualisatie gebiedsdossiers kwetsbare winningen plaats, in 2019 idem voor niet kwetsbare winningen.

In oktober 2018 vindt daarnaast in het kader van de ontwikkeling van een robuust strategisch grondwaterbeleid een brede maatschappelijke discussie met de woordvoerders van de PS fracties plaats over het gehele grondwaterbeleid: grondwaterbescherming wordt daarin gezien in relatie tot grondwateronttrekkingsbeleid en grondwaterkwaliteit.

Vervolg

Bij de consequenties is aangegeven, op welke wijze vervolg wordt gegeven aan deze evaluatie. Deze verbeterlagen worden in de periode 2018 - 2020 gerealiseerd.

Bijlagen

Rapportage Evaluatie Provinciale milieuverordening grondwaterbescherming

Datum

3 juli 2018

Documentnummer

GS: 4369298

PS: 4382421

Gedeputeerde Staten van Noord Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Opdrachtgever: de heer S. Terpstra, (073) 680 82 84, sterpstra@brabant.nl,
programmamanager Verbindend Water.

Opdrachtnemer: mevrouw D.F.M.J. Rijnders - Huisman, (073) 681 23 89,
drijnders@brabant.nl, programma Verbindend Water.